

Keltainen merkki piirtyi sarjakuvan historiaan

Mika Lietzen

Uudessa sarjassa arvostellaan uudestaan jokin klassikkoalbumi. Onko se kestänyt aikaa vai ei? Miksi se on niin hyvä? Ensimmäisessä osassa on syynissä E.P. Jacobsin Blake ja Mortimer -seikkailu Keltainen merkki.

Englannin kuninkaallinen kruunu on ryöstetty! Towerin vartijat seuraavat katolla kiitävää demonista ryöstäjää, jonka vertahyytävä nauru kaikuu Lontoon yössä. Myöhemmin jalkovikamion seinältä löydetään salaperäinen keltainen merkki...

Blakea ja Mortimerin kolmas seikkailu alkaa Sherlock Holmes -kertomusten hengessä. Mahdoton varkaus on osa rikossarjaa, johon ei tunnu löytyvän maallisia selityksiä. Vain rehti

© E.P. Jacobs

Saavatko Blake ja Mortimer selville kuka on ryöstänyt kuninkaallisen kruunun?

upseeri Blake ja hänen tiedemiesystävänsä Mortimer kykenevät selvittämään näin salakavalan juonen.

Blake ja Mortimer ovat kuin aikuisiksi kasvanut ja kahtia jakautunut Tintti. Seikkailut ovat myös aikuisempia; juonien taustalla ei ole salakuljettajia tai huumekauppiaita vaan mielenvikaisia tiedemiehiä, joiden päämääränä on joko maailman valloitus tai henkilökohtainen kosto, usein molemmat. Seikkailujen henki heijastaa vahvasti toisen maailmansodan jälkeisen Euroopan tunteja. Tiede kehittyi jättiläisaskelin. Ihmisissä se herätti paitsi toivoa, myös pelkoa.

Keltaisessa merkissä tiede sekoituu mystiikkaan. Tieteen avulla luotua superrikollista pidetään ylikuonnollisena, kunnes salaisuudet – kätkeyt mikrofoni, infrapunalasit, magneettikentät – ruodaan päivänvaloon. Blaken ja Mortimerin ympäristö on pitkälti

samantapainen kuin puoli vuosikymmentä aikaisemmin, samanlaisessa "tiedebuumissa" rikoksia selvittäneellä Sherlock Holmesilla.

Jännityskertomuksen muodossa avautuva Keltainen merkki ei jää kirjallisen esikuvansa jälkeen. Vaikka Tintti-vertaukset nousivat helposti mieleen, on Keltainen merkki huomattavasti keskivertoa Tintti-seikkailua monitasoisempi teos.

© E.P. Jacobs

SAMALLA KUNNIT SEIT (TILIS PIVU) SALAPERÄINEN MERKKI ALKAA PYÖRÄÄ OVA JOKUUN?

© E.P. Jacobs

MORTIMER EI ENDI SANOA LAUSETTA LOPPUUN, SILLÄ VALOT SAMMUVAT YHTÄKKÄÄ...

Jacobsin innostus eri kulttuureja kohtaan välittyy vahvana. Keltaisen merkin avulla anglofiili Jacobs on ripotellut pikkutietoa Lontoosta. Albumin alku muistuttaa turistikierrosta: jekkainen Lontoon Towerin torneista nimetään tarkkaan. Tietenkin myös piirrokset ovat täysin autenttisia.

Täysin virtaviivainen kokonaisuus Keltainen merkki ei ole, Jacobsin ker-

rontatapaava vaivaa paikoin liiallinen kirjamaisuus. Tarinan ratkaisu selviää vasta pääkronnan pitämässä pitkässä monologissa, jossa käytetään apuna tieteellisiä kaavioita. Tapa on monista sarjakuvista tuttu, mutta aina yhtä kömpelö. Albumissa viitataan myös aiempiin tapahtumiin. Blaken ja Mortimerin oman Rastapopoulosin, Olrikin, merkitys jää suomalaiselle lukijalle vieraaksi, sillä aikaisempia albumeita ei ole käännetty.

Puutteistaan huolimatta Keltainen merkki on merkittävä teos. Albumin tunnelma on rikkumaton. Lukuisat yksityiskohdat luovat tarinalle vaikuttavat puitteet. Suurkaupungin sateen kastelemat kadut ja sumun läpi

hahmottuvat rakennelmat avautuvat lukijalle kuin mielikuvamme Sherlock Holmesin ja Viiltäjä-Jackin asuttamasta Lontoosta. Satamassa tapahtuva takaa-ajokohtaus lienee visuaalisesti tyylikkäämpiä, mitä eurooppalaisessa seikkailusarjakuvassa on kuunaan nähty. Ja tietysti keltainen merkki itse on jäänyt pysyväksi osaksi sarjakuvan ikonografiaa. ■

E.P. Jacobs:

La Marque Jaune LOMBARD 1956

Keltainen merkki SEMIC 1991

LAULAVA SARJAKUVAPIIRTÄJÄ

Oopperalaulajana aloittanut belgialainen Edgar Pierre Jacobs (1904–1987) aloitti sarjakuvauransa 1942 piirtämällä Alex Raymondin Flash Gordon -sarjakuvan jaksoja, joita ei sodan vuoksi saatu Yhdysvalloista Eurooppaan. Myöhemmin Jacobs työskenteli Hergén apulaisena Tintti-albumien uudelleenpiirtäjänä. Hergé ja Jacobs suunnittelivat myös seikkailusarjakuvaa Olav-pseudonyymien suojissa. Projekti ei koskaan toteutunut, mutta muutamat valmiit sivut muistuttavat suuresti Blaken ja Mortimerin tulevia tarinoita. Vuodesta 1946 alkaen Jacobs keskittyi Blaken ja Mortimerin seikkailuihin, joita hän teki kaikkiaan kymmenen kappaletta.

Keltainen merkki ilmestyi ensimmäisen kerran jatkosarjana Tintin-lehdessä vuosina 1953–54. Jacobsin matkassa Blake ja Mortimer seikkailivat sen jälkeen vielä viiden tarinan verran, mutta samalle tasolle he eivät enää yltäneet. Keltainen merkki iski viimeisen kerran vuonna 1987 – Libération-sanomalehden etusivulla. Jacobs oli kuollut edellisenä päivänä.

Blake ja Mortimer tosin ovat jatkaneet seikkailujaan vielä luojansa kuoituakin. Ilman Jacobsia on tehty jo neljä albumia eri tekijöiden voimin, viimeisimpänä Jean Van Hammen käsikirjoittama ja Ted Benoit'n L'Étrange Rendez-vous 2001.

Mika Lietzen